

21.06.2017

✓ 453

/P/99-99-13-02-01-14/

/in

Податкова консультація

Державна фіскальна служба України розглянула запит щодо сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) фізичними особами – підприємцями, які є пенсіонерами за віком або інвалідам і повідомляє таке.

Правові та організаційні засади забезпечення збору та обліку єдиного внеску, умови та порядок нарахування і сплати та повноваження органу, що здійснює його збір та ведення обліку, визначає Закон України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464).

Відповідно до частини четвертої статті 4 Закону № 2464 особи, зазначені у пункті 4 частини першої цієї статті, звільняються від сплати за себе єдиного внеску, якщо вони є пенсіонерами за віком або інвалідами та отримують відповідно до закону пенсію або соціальну допомогу. Такі особи можуть бути платниками єдиного внеску виключно за умови їх добровільної участі у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Зазначеною нормою визначено дві умови звільнення платника від сплати єдиного внеску наявність у особи статусу пенсіонера за віком або інваліда та факт отримання відповідно до закону пенсії або соціальної допомоги.

Умови призначення пенсії за віком визначені статтею 26 Закону України від 09 липня 2003 року № 1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (далі – Закон № 1058), згідно з якою особи мають право на призначення пенсії за віком після досягнення 60-річного віку та наявності страхового стажу не менше 15 років.

Тлумачення статті 26 Закону № 1058 у частині визначення терміну «пенсіонер за віком» призвело до формування неоднозначної судової практики Вищого адміністративного суду України.

Зважаючи на наявність неоднакового застосування судом касаційної інстанції частини четвертої статті 4 Закону № 2464 у взаємозв'язку зі статтею 26 Закону № 1058, правову позицію з цього питання надано Верховним Судом України у постановках від 15.04.2014 у справах №№ 21-57a14 та 21-70a14, відповідно до яких термін «пенсіонер за віком» в аспекті частини четвертої статті 4 Закону № 2464 включає в себе як осіб, які отримують пенсію за віком після досягнення віку 60 років та за наявності страхового стажу не менше 15 років (стаття 26 Закону № 1058), так і осіб, яким пенсія за віком призначена за пільговими умовами відповідно до статті 55 Закону України від 28 лютого 1991 року № 796-XII «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» та статті 13 Закону України від 05 листопада 1991 року № 1788-XII «Про пенсійне забезпечення», тобто до досягнення 60 річного віку.

Водночас фізичні особи – підприємці, яким призначено пенсію за вислугу років, не звільняються від сплати за себе єдиного внеску на підставі частини

четвертої статті 4 Закону № 2464 (постанова Верховного Суду України від 15.04.2014 у справі № 21-59a14).

Відповідно до статті 244² Кодексу адміністративного судочинства України рішення Верховного Суду України, прийняте за результатами розгляду заяви про перегляд судового рішення з мотивів неоднакового застосування судом (судами) касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах, є обов'язковим для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують у своїй діяльності нормативно-правовий акт, що містить зазначені норми права, та для всіх судів України.

У разі, якщо платник єдиного внеску є одержувачем пенсії за вислугу років він не є пенсіонером за віком у розумінні Закону № 2464 та не звільняється від обов'язку нараховувати, обчислювати та сплачувати єдиний внесок на загальних підставах та подавати до органу доходів і зборів обов'язкову звітність.

Крім того, повідомляємо, що згідно з пунктом 52.2 статті 52 Кодексу індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.